

टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठ, पुणे

बी. ए. – (विशारद) सामाजिकशास्त्रे

परीक्षा : डिसेंबर – २०२५

द्वितीय वर्ष

सत्र – ४

विषय:- विकासाचे अर्थशास्त्र (भाग-२)(EC- 403)

दिनांक: ०९/१२/२०२५

गुण : १००

वेळ : दु. २.०० ते दु. ५.००

सूचना : सर्व प्रश्न सोडवा.

प्रश्न १ दीर्घोत्तरी प्रश्न सोडवा (कोणतेही दोन)

(४०)

१. आर्थिक विकासात परदेशी मदतीचे महत्त्व स्पष्ट करा.
२. लुईसचा “असीमित श्रम पुरवठा” सिद्धांत स्पष्ट करा.
३. संतुलित आर्थिक विकासाचे तत्त्वज्ञान स्पष्ट करा.
४. आर्थिक व्यवस्थेत सरकारच्या हस्तक्षेपाचे समर्थन आणि विरोध यावर चर्चा करा.

प्रश्न २ थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही तीन)

(३०)

१. श्रम-प्रधान तंत्रज्ञान आणि भांडवली प्रधान तंत्रज्ञान यामध्ये फरक स्पष्ट करा.
२. व्यापक प्रयत्न सिद्धांत स्पष्ट करा.
३. मूलभूत सामाजिक गुंतवणूक स्पष्ट करा.
४. तंत्रज्ञानाच्या निवडीची संकल्पना स्पष्ट करा.
५. आर्थिक विकासात शिक्षणाचे महत्त्व स्पष्ट करा.

प्रश्न ३ टीपा लिहा. (कोणत्याही दोन)

(३०)

१. प्रतिगामी जोडणी उपभोग
२. औद्योगिक विकास
३. शासनाचे कार्य
४. नक्सेच्या सिद्धांताचे मूल्यांकन

## **Translation in English**

### **Sub: Economic of Development (EC-403)**

---

**Instructions:** Attempt all questions.

---

**Q.1. Answer in detail (Any Two) (40)**

1. Explain the importance of foreign aid in economic development.
2. Explain Lewis's theory of unlimited supply of labour.
3. Explain the doctrine of balanced economic growth
4. Discuss the case for and against the government intervention in the economy

**Q.2. Answer in brief (Any Three) (30)**

1. Explain the difference between labour-intensive technology and capital intensive technology
2. Explain the Big push theory
3. Explain the Social overhead capital.
4. Explain the concept of choices of technology.
5. State the importance of education in economic development.

**Q.3. Write short notes. (Any Two) (30)**

1. Backward linkage
  2. Industrial development
  3. Functions of government
  4. Evaluation of Nurkesey's theory
-